

Nr 101.

Av herr **Adolfsson m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag om bidrag till omhändertagande av utlandssvenskar m. m.

I årets statsverksproposition, femte huvudtitelns punkt 99, föreslås att den av staten bekostade hjälpen till sådana utlandssvenskar, vilka under krigets slutskede och därefter anlänt till Sverige, alltjämt skall handhas av Utlandssvenskarnas förening och att de år 1945 beslutade grunderna för hjälpen fortfarande skola bestå. Enda föreslagna förändringen är att personer, vilkas hjälpbehov kan anses stadigvarande, skola efter en övergångstid — som av flyktingnämnden föreslagits till tolv månader — kunna hänvisas till den allmänna socialvården.

Ett godkännande av Kungl. Maj:ts förslag skulle innebära att ifrågasvarande hjälpverksamhet även i fortsättningen finge en speciell form och vidare att densamma komme att bedrivas utanför den vanliga statliga flyktinghjälpen, utanför socialvårdens verksamhet och av en privat förening. En sådan ordning är varken rationell eller på annat sätt motiverad.

När detta ärende år 1945 i form av särskild regeringsproposition förelades riksdagen, yrkades i motion II:608 att hjälpverksamheten i stället skulle handhas av de statliga flyktingmyndigheterna och i förekommande fall av de socialvårdande organen. Utlandssvenskarnas förening hade vid detta tillfälle i skrivelse till regeringen hävdad, att ett annat mottagnings- och hjälpförfarande borde tillämpas gentemot hjälpsökande av svensk härkomst — företrädesvis från Tyskland — som sökt sig hit, än gentemot flyktingar och hjälpsökande i allmänhet. Som skäl för denna ståndpunkt anförde föreningen bland annat, att många av de utlandssvenskar, som under krigets slutskede sökte sig till vårt land, tidigare varit ekonomiskt välsituerade och av denna anledning skulle känna det förödmjukande att i vanlig ordning omhändertas av de statliga flyktingmyndigheterna eller begära hjälp hos socialvårdens organ. I motion II: 608 hävdades däremot att dylika synpunkter inte borde få ligga till grund för hjälpverksamhetens utformning. Statskontoret hade i sitt utlåtande den 7 mars 1945 utvecklat synpunkter som i allt väsentligt sammanföll med motionens, och även vederbörande utskott ställde sig tveksamt till Kungl. Maj:ts förslag att en speciell hjälpverksamhet skulle skapas för detta hjälpklientel. Kungl. Maj:ts förslag bifölls emellertid av riksdagen.

Statens kostnader för den av Utlandssvenskarnas förening bedrivna hjälpverksamheten uppgick under budgetåret 1946/47 till 1 581 223 kronor 51 öre, medan förslagsanslaget för budgetåret 1947/48 uppgår till en miljon kronor. För budgetåret 1948/49 begär departementschefen ett förslagsanslag på 750 000 kronor.

En så pass kostnadskrävande hjälpverksamhet som denna borde på ett helt annat sätt än hittills stå under statens direkta kontroll. Statskontoret har för övrigt i sin skrivelse vidhållit sin tidigare uttalade uppfattning att hjälpen till utlandssvenskar, som anlant till vårt land, bör samordnas med den ordinarie socialvården, och även flyktingnämnden uttrycker den meningen att Utlandssvenskarnas förenings engagemang i verksamheten bör begränsas.

Vi för vår del hävda att Utlandssvenskarnas förenings befattning med ifrågavarande hjälpverksamhet bör från och med budgetåret 1948/49 helt upphöra. Vi kunna inte finna något skäl för dröjsmål med denna avveckling av föreningens engagemang. De personer, vilka äro att betrakta som flyktingar, böra i hjälpavseende betraktas såsom sådana. Detta innebär att deras hjälpbehov prövas och tillgodoses av de statliga flyktingmyndigheterna samt att socialvårdsfallen komma under socialvårdsorganens ansvar på samma sätt som i fråga om hemmarvarande svenska medborgare. Då det dessutom visat sig att Utlandssvenskarnas förening beviljat lån av statsmedel för att möjliggöra även för quislingar och tidigare nazistiskt engagerade tysk-svenskar att här i landet starta egen verksamhet, ges ytterligare skäl för att Utlandssvenskarnas förening helt avkopplas från befattning med den ekonomiska hjälp som av statsmedel utgår till hemvändande utlandssvenskar.

Med stöd av det anförda föreslås,

att riksdagen vid behandling av punkt 99 i femte huvudtiteln i årets statsverksproposition måtte besluta att ifrågavarande hjälpverksamhet skall helt handhavas av vederbörande statliga myndighet och de ordinarie socialvårdsorganen.

Stockholm i januari 1948.

Gunnar Adolfsson.

K. Senander.

Axel Nordström.

Gunnar Dahlgren.

Gustav Johansson.

Erik Jansson.